

TENİANIN SEBEP OLDUĞU BİR İLEUS VAK'ASI

Dr. Nurettin Apaydın (*) - Dr. Olcay Derman (**) - Dr. Tahir Aktaş (***)

Sindirim kanalında parazitlerin çeşitli şekilleri sıklıkla görülen olaylardandır. Hastaların bir çoklarında araz vermeden senelerce kaldıkları, bazan kendiliklerinden vücudu terkedişleri yanında belirli araz vererek kolaylıkla teşhis edilebildikleri gibi bazan da, tüb digestivin muhtelif organlarına ait klinik belirtileri de taklit edebilirler. Nadir vak'alarda da had karın sendromunu andıran belirtilerle hastaların hekime müracaatına sebep olurlar. Çokluk olarak bu parazitler ince barsaklarda yaşarlar. Vücuda girişleri ağız yoluyla olup, besinler ile ithal olurlar.

Bu parazitlerden önde gelenleri *ascaris lumbricoides*, *giardia lamblia shistozoma mansonii*, *diphylobotrium latum*, *tenia saginata*, *tenia solium*, *hymenolepsis nanadır*.

*Ascaris lumbricoides*ler, ince barsağın terminal kısımlarında bir yumak halinde toplanarak subileus ve ileuslara sebep olabilirler. Bu hal umumiyetle çocuklarda sıklıkla görülür. Daha ziyade antihelmantik drogların kullanılmasını müteakip meydana gelmektedirler. Laparotomi endikasyonu gerektiren bu gibi vak'alarda, askarislerin yumak halinde ileumun terminal kısmında yerleşerek barsak pasajını tamamen kapattığı ve bir mekanik ileusun mevcudiyetine sebep olduğu görülmüştür. Bu hallerde askaris kitlesinin el yordamıyla barsak cidarını zedelemeyen ezilerek, muhteviyatın ileum boyunca ilerletilerek çekuma geçirilmesi tedavi için yeterli bir methodur. Ancak her zaman mümkün olamayan bu ameliye sonucunda askarislerin, barsağın açılması suretiyle çıkartılması sağlanmaktadır. Bazı vak'alarda, askarislerin perforasyona sebep olduğu gibi, barsak lümenini açılarak ileusa sebep olan yumağın çıkartılmasından sonra da, barsak boşluğunda mevcut olan, tamamı çıkartılmamış askarislerin sütür hattını geçerek periton boşluğuna girmesiyle, peritonitler husule gelebilmektedir.

(*) II. Hariciye Kliniği Şefi.

(**) II. Hariciye Kliniği Başasistanı.

(***) II. Hariciye Kliniği Asistanı.

Kliniğimizde düzenli bir şekilde tutulmakta olan ameliyat defterlerini paraziter ileuslar yönünden incelediğimiz zaman, 1949-1973 seneleri arasında 24 yıllık bir sürede 6 askaris ileusu vak'asına rastladık. Bunlardan 3'ü erkek, 3'ü kız çocuğu idi ve yaşları 2,5 ilâ 6 yaş arasında değişiyordu. Hepsinde tadvi, askaris yumacağının ezilerek çekuma atılması şeklinde olup, şifa ile neticelenmişlerdi. Yine bu 24 yıllık süre zarfında bir tek tenia ileusu vak'asına rastlanmıştır ki, size takdim etmek istediğimiz hasta da budur.

Barsak boşluğunda askarislerden sonra en sık görülen parazit tenia saginatadır. Uzunluğu 4-12 m. arasında değişir. Tenia solium ise 2-3 m. arasında bir uzunluk gösterir. Her iki parazit de, ince barsakta ekseriya tek olarak bulunur.

Vak'amız : 35 yaşında erkek bir hastaya ait olan observasyondur. Servisimize müracaatında kilinik ve radyolojik yönden tam bir ileus arazi göstermiş bulunmaktadır. Ancak, evvelce geçirmiş bulunduğu mide ameliyatına ait göbük üstü median laparotomi şakkını taşıması, bu ameliyat ile ilgili bir ileusun düşünölmüş olduğunu da hatırlatmak isteriz.

Hasta, 16.5.1971 tarihinde, şiddetli karın ağrısı, bulantı, kusma, gaz ve gaita çıkaramama şikâyetleri ile, gece geç vakitte kliniğimizde müracaat etmiştir.

Anemnezinden, şikâyetlerinin aynı akşam başladığı, önceleri seyrek ve hafif olarak gelen ağrıların gittikçe şiddetlenerek daha sık geldiği, ağrı esnasında terleme, bulantı, kusma olduğu, kusmanın gittikçe safravi ve gaitavi karakter aldığı öğrenilmiştir. Hastaneye müracaatından hemen önce bir defa defekasyona çıkan hasta ondan sonra gaz ve gaita çıkaramaz olduğunu ifade etmiştir.

Hasta aynı gece önce Dahiliye Kliniğine baş vurmuş ve orada bir müddet observe edildikten sonra, şikâyetlerinin devamı nedeniyle servisimize nakledilmiştir.

Çocukken sıtma, 16 sene önce mide ameliyatı geçirmiş. Öz ve soy geçmişinde başkaca kayda değer hususiyet yok.

Yapılan muayenesinde; cilt soluk, terli, T.A. 12/8, nabız 84, ateş 37 derece bulundu.

Batın muayenesinde; geçirilmiş ameliyata ait göbük üstü median insizyon nedbesi görülüyor. Batın hafif balone, teneffüse iştirak ediyor. Peristaltizm görülüyor. Palpasyonla bütün batında, bilhassa göbük çevresinde hassasiyet mevcut. Kontraktür ve defans tesbit edilmedi. Perküsyonlar batın ağrılı ve tinpanizm artmış. Karaciğer ve dalak ele gelmedi. Tuşe rektalde az miktarda gaitaya rastlandı.

Diğer sistem muayeneleri, rielerdeki kronik bronşit ve amfizem bulguları dışında bir özellik göstermiyor.

Radyolojik tetkik: ayakta direkt batın grafisi aşikâr hava sıvı seviyeleri göstermektedir.

Hasta servise alındıktan sonra nazogastrik sonda koyularak aspiratöre bağlandı. İ.V. mayi tatbikine başlandı. Hazırlığı tamamlanarak ameliyathaneye sevk edildi.

Ameliyat: Evvelce geçirdiği operasyona bağlı bir hadise düşünülerek eski ameliyat nedbesi üzerinden göbek üstü median bir laparotomi yapıldı. İlk nazarda genişlemiş barsak ansları ile karşılaşıldı. Bir ans dışarıya alınarak takip edildiğinde, tahminen çekuma 80 cm. mesafede bir tenia yumağının ileumu tıkadığı, proksimalindeki barsak kısmının fazlaca genişlemiş olduğu, distaldeki kısmın ise kollabe ve hemen hemen proksimal barsak genişliğinin 1/3'ü kadar bulunduğu görüldü. Trietz'den itibaren bütün ince barsaklar gözden geçirildiği zaman, anlatılan dışında başka bir hususiyet tesbit edilmedi. Tenia yumağı ezilip, sağılmak suretiyle çekuma geçirildi. Bunu müteakip pasaj kontrolü yapıldı. Kollabe barsak ansları dolarak pasajın açıldığı görüldü. Sıcak serum tatbikinden sonra batın direnajsız kapatıldı.

Ameliyat sonu iyi seydetti. İkinci günü nazogastrik sonda kaldırdı. 3. günü defekasyon oldu. 7. günü yomesan verilerek tenianın dışarı atılması sağlandı. 10. günü dikişler alınarak şifa ile taburcu edildi.

Özet

Nadir görülen bir tenia ileusu vak'ası takdim edildi. Bu vesileyle paraziter ileuslardan bahsedildi.

Summary

A rare case of ileus caused by tenia saginata is presented. In this connection the other causes of parasitary ileus are reviewed.

LİTERATÜR

- 1 — Bailey and Love : Short practice of surgery. London. 1968.
- 2 — Menteş, N.K. : Klinik gastro-enteroloji. İzmir. 1972.
- 3 — Oytun, H.Ş. : Tıbbi parazitoloji. Ankara. 1961.